

1

RĪGAS PILSĒTAS PROLETĀRIEŠU RAJONA I.-4. IECIRKĀ
TAUTAS TIESA

(1944.-1957.)

VĒSTURISKĀ IZZIĒJA

I.

Pēc hitleriešu padzišanas no Latvijas teritorijas sākās padomju iekārtas atjaunošanas un nostiprināšanas darbs. Tiesu sistēmas izveidošanai un organizēšanai pārzināja Latvijas PSR Tieslietu Tautas komisariāts, no 1946.g. marta Tieslietu ministrija.¹ Rīgā, kā izriet no Latvijas PSR Tieslietu TK 1945.g. 10.febr. pavēles Nr.2 "Par Rīgas pilsētas tautas tiesu darbību", 1945.g. sākumā jau darbojās deviņi tautas tiesu iecirkņi.² Ar Latvijas PSR Tieslietu TK 1945.g. 24.apr. pavēli Nr.12-D tautas tiesu organizēšanas darbs tika turpināts - Tieslietu Tautas komisāra vietniekam b.Sietņģonam uzdeva "atjaunot un organizēt tautas tiesu darbību pilsētās un laukos", tai skaitā arī pilsētas Proletāriešu rajonā.³

Jaunu Rīgas pilsētas tautas tiesu iecirkņu sadalījumu noteica Latvijas PSR Tieslietu TK 1945.g. 18.oktobra pavēle Nr.D-22.⁴ "Māzšīnējās kārtības vietā, pēc kuras tautas tiesu iecirkņi bija sadalīti pa visu pilsētu pēc kārtējās numerācijas" no 1945.g. 20.oktobra tika sadalīti pa pilsētas administratīvajiem rajoniem: Proletāriešu rajonā tika izveidoti divi iecirkņi:

¹ Hronoloģiskais likumkrājums.R.,1960.

² CVORA 938.f.,3.apr.,25.l.,46.lapa.

³ Turpat, 27.lapa.

⁴ Turpat, 25.l.,8.lapa.

Proletāriešu rajona I. iecirkņa tautas tiesa -
bijušais Rīgas pilsētas 6. iecirknis
Proletāriešu rajona 2. iecirkņa tautas tiesa -
jaunorganizēts iecirknis.

Par Proletāriešu rajona 3. iecirkņa tautas tiesas dibināšanu dokumentālu apstiprinājumu nav izdevies atrast. Spriežot pēc Proletāriešu rajona 3. iecirkņa tautas tiesas dokumentiem, tas dibināts 1948. gadā.¹ Proletāriešu rajona 4. iecirkņa tautas tiesas arhīva aprakstā saglabājušās lietas par 1949.-1954. gadu.² Tas liek secināt, ka 1949. gadā dibināta Proletāriešu rajona 4. iecirkņa tautas tiesa, kas 1954. g. likvidēta. Dokumentus par 4. iecirkņa tautas tiesas dibināšanu un likvidēšanu nav izdevies atrast. 1957. gadā Proletāriešu rajona 4. iecirkņa tautas tiesa atsāka darbību. Tas atspoguļojas dokumentos, kā arī to pamato Latvijas PSR Tieslietu ministrijas 1957. g. 10. janvārā pavēle Nr. 6 "Par dažu Latvijas PSR tautas tiesu pārdēvēšanu".³ Pamatojoties uz Latvijas PSR Ministru Padomes 1956. g. 21. decembra lēmumu Nr. 619 "Par Latvijas PSR tautas tiesu skaitliskām izmaiņām un dažu tautas tiesu pārdēvēšanu" tiek pārdēvētas Molotova rajona I.-3. iecirkņu tautas tiesas. Molotova rajona I. iecirkņa tautas tiesa tiek pārdēvēta par Proletāriešu rajona 4. iecirkņa tautas tiesu.

Sakarā ar Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidijā 1957. g. 8. augusta pavēli "Par rajonu (pilsētas) tautas tiesu organizēšanu Latvijas PSR" un Latvijas PSR Tieslietu ministrijas 1957. g. 12. decembra pavēli Nr. 78 tika organizētas, sākot ar 1957. g. 16. decembri, Latvijas PSR rajonu un pilsētu tautas tiesas.⁴ Tiek likvidētas Proletāriešu rajona I.-4. iecirkņu

¹ Latvijas PSR Rīgas pilsētas Proletāriešu rajona I.-IV. iecirkņu tautas tiesas apvienotā fonda pastāvīgi glabājamo lietu apraksts Nr. I, 134.-163. lpp.

² Turpat, 164.-203. lpp.

³ CVORA 938. f., 3. apr., 82:29. lpp.

⁴ Turpat, 29. l., 82. lpp.

tautas tiesas un organizēta Rīgas Proletāriešu rajona tautas tiesa.

II.

Latvijas PSR CVORA saimnieciskā aprēķina nodaļas darbinieki no 1976.g. līdz 1978.g. un Latvijas PSR Tirdzniecības ministrijas GAA darbinieki 1979.-1980.g. veica Latvijas PSR Rīgas pilsētas Proletāriešu rajona 1.; 2.; 3.; 4. iecirkņu tautas tiesu dokumentu apstrādi par 1945.-1957.g. Dokumentu vērtības ekspertīzi, atbilstoši arhīva darba pamatnoteikumiem, Proletāriešu rajona 1.-4. iecirkņu tautas tiesās tika veikta pirmo reizi. Arhīva darbinieki, veicot apstrādi, konstatēja, ka līdz tam tiesas darbinieki saviem spēkiem vairākkārt bija veikusi daļēju krimināllietu un civillietu ekspertīzi, atlasot pastāvīgai glabāšanai krimināllietu un civillietu spriedumus par 1945.-1948.g. Proletāriešu rajona 1. iecirkņa tautas tiesā un par 1949.-1951.g. Proletāriešu rajona 4. iecirkņa tautas tiesā, daļēji iznīcināti arī Proletāriešu rajona 2. un 3. iecirkņu tautas tiesu dokumenti, krimināllietas un civillietas.

Dokumentu iznīcināšanas akti par to nav saglabājušies. Krimināllietu un civillietu ekspertīze veikta nekvalitatīvi. Nav izpanti Augstākās tiesas krimināllietu un civillietu tiesas koleģiju lēmumu oriģināli, 1.-4. iecirkņu tautas tiesu krimināllietās un civillietās izskatītās kasācijas un uzraudzības kārtībā. Tāpat daļēji iznīcinātas pastāvīgi glabājamās krimināllietas un civillietas par šiem gadiem, atstājot glabāšanai tikai spriedumus (īpašuma sodāli, nelaimes gadījumi u.c.), kā arī nav atstāti 2-5% no katras kategorijas krimināllietām un civillietām pastāvīgai glabāšanai, kā arī personas dokumentu oriģināli. Veicot darbu pie Proletāriešu rajona 1.-4. iecirkņu tautas tiesu dokumentu apstrādes arhīva darbinieki no 1976.-1980.g. izskatīja lietas.

Lietas un dokumenti, kuri saudējuši zinātniski-vesturisko un praktisko nozīmi izdalīti iznīcināšanai un iekļauti 17.09.76. un 21.11.80. sastādītos lietu un dokumentu iznīcināšanas aktos. Proletāriešu rajona 1.-4. iecirkņu tautas tiesu pastāvīgi glabā-

jamās lietas iekļautas vienā aprakstā (Latvijas PSR Rīgas pilsētas Proletāriešu rajona I.-4. iecirkņa tautas tiesas apvienotais arhīva fonds par 1944.-1957.g.). Tajā iekļautas šādas lietas un dokumenti:

Rīgas pilsētas Proletāriešu rajona I. iecirkņa tautas tiesas pastāvīgi glabājamās lietas par 1944.-1957.g. 635 lietas, no tām: krimināllietu alfabētiskie rādītāji

par 1944.-1957.g. - 10 lietas

krimināllietu statistiskās uzskaites kartītes par 1945.-1957.g.

- 25 lietas

Pastāvīgi glabājamās un 2-5% no katras krimināllietu kategorijas atlasītās krimināllietas par 1946.-1957.g.

- 78 lietas

Krimināllietu spriedumi un lēmumi par 1945.-1957.g.

- 46 lietas

Civillietu statistiskās uzskaites kartītes par 1944.-1957.g.

- 132 lietas

Civillietu alfabētiskie rādītāji par 1944.-1957.g.

- 11 lietas

Pastāvīgi glabājamās un 2-5% no katras civillietu kategorijas atlasītās civillietas par 1946.-1957.g.

- 204 lietas

Civillietu spriedumi un lēmumi par 1945.-1957.g.

- 129 lietas

Rīgas pilsētas Proletāriešu rajona 2. iecirkņa tautas tiesas pastāvīgi glabājamās lietas par 1945.-1957.g. 759 lietas, no tām:

Krimināllietu statistiskās uzskaites kartītes par 1947., 1948., 1950.-1957.g.

- 25 lietas

Kriminālietu alfabētiskie rādītāji par 1946.-1957.g.	- 10 lietas
Pastāvīgi glabājamās un 2-5% no katras kriminālietu kategorijas at- lasītās krimināllietas par 1945.-1957.g.	- 76 lietas
Kriminālietu spriedumi un lēmumi par 1945.-1957.g.	- 53 lietas
Civillietu statistiskās uzskaites kartītes par 1945.-1957.g.	- 137 lietas
Civillietu alfabētiskais rādītāji par 1946.-1957.g.	- 10 lietas
Pastāvīgi glabājamās un 2-5% no katras civillietu kategorijas at- lasītās civillietas par 1945., 1947.-1957.g.	- 317 lietas
Civillietu spriedumi un lēmumi par 1945.-1957.g.	- 131 lietas

Rīgas pilsētas Proletāriešu rajona 3. iecirkņa tautas
tiesas pastāvīgi glabājamās lietas par 1945.-1957.g. 353 lie-
tas, no tām:

Kriminālietu statistiskās uzskaites kartītes par 1945., 1946., 1948.-1957.g.	- 19 lietas
Kriminālietu alfabētiskais rādītāji par 1948.-1957.g.	- 7 lietas
Pastāvīgi glabājamās un 2-5% no katras kriminālietu kategorijas atlasītās krimināllietas par 1949.-1957.g.	- 23 lietas
Kriminālietu spriedumi un lēmumi par 1948.-1957.g.	- 23 lietas

Civillietu statistiskās uzskaites kartītes par 1948.-1957.g.	- 85 lietas
Civillietu alfabētiskie rādītāji par 1949.-1957.g.	- 9 lietas
Pastāvīgi glabājamās un 2-5% no katras civillietu kategorijas atlasītās krimināllietas par 1948.-1957.g.	- 104 lietas
Civillietu spriedumi un lēmumi par 1948.-1957.g.	- 83 lietas

Rīgas pilsētas Proletāriešu rajona 4. iecirkņa tautas tiesas pastāvīgi glabājamās lietas par 1949.-1957.g. 395 lietas, no tām:

Krimināllietu statistiskās uzskaites kartītes par 1949.-1954., 1957.g.	- 15 lietas
Krimināllietu alfabētiskie rādītāji par 1949.-1954., 1957.g.	- 5 lietas
Pastāvīgi glabājamās un 2-5% no katras krimināllietu kategorijas atlasītās krimināllietas par 1951.-1954., 1957.g.	- 43 lietas
Krimināllietu spriedumi un lēmumi par 1949.-1954., 1957.g.	- 28 lietas
Civillietu spriedumi un lēmumi statistiskās uzskaites kartītes par 1949.-1954., 1957.g.	- 62 lietas
Civillietu alfabētiskie rādītāji par 1949.-1954., 1957.g.	- 5 lietas
Pastāvīgi glabājamās un 2-5% ^{no} katras civillietu kategorijas atlasītās krimināllietas par 1949.-1954., 1957.g.	- 171 lietas

Civillietu spriedumi un lēmumi
par 1949.-1954.,1957.g.

- 6I lietas

Pastāvīgai glabāšanai atstātās lietas apstrādātas un sistematizētas iecirkņu tiesu ietvaros atbilstoši Latvijas PSR Tieslietu ministrijas izstrādātajiem metodiskajiem norādījumiem par tautas tiesu dokumentu zinātniski-tehnisko apstrādi, kuri saskaņoti ar Latvijas PSR Ministru padomes Arhīvu pārvaldi.

Dokumentu sastāvs, kuri iekļauti pastāvīgi glabājamo lietu aprakstā nepilnīgs. Par izstrūkstošajiem dokumentiem un lietām 1980.g. 21.novembrī ir sastādīts akts.

Vēsturisko izziņu sastādīja:

Latvijas PSR Tirdzn. min. CAA vecākā arhiviste

A.Peka

Ar vēsturisko izziņu iepazīnos:

Proletāriešu rajona tautas tiesas
priekšsēdētājs

A.Kaksītis

• •

Šini lietā 7(septiņas)
numurētas lapas
20 02 g. « M. » 02.
LVA arhivists MAB.